

Vojnový konflikt na Ukrajine verzus klimatické ciele EÚ – Aká bude budúcnosť priemyslu v klimaticky neutrálnej Európe?

14. 3. 2022 sa uskutočnila panelová diskusia s názvom „Budúcnosť priemyslu v klimaticky neutrálnej Európe“. Zástupcovia zamestnávateľov, zamestnancov, tretieho sektora a štátnej správy spoločne diskutovali o tom, akým spôsobom môže vojnový konflikt na Ukrajine ovplyvniť ambiciózne klimatické ciele únie či a ako zabezpečiť energetickú bezpečnosť a nezávislosť Európskej únie (EÚ).

Diskusia sa konala pod záštitou EHSV v rámci série podujatí „Konferencie o budúcnosti Európy a v spolupráci so Zastúpením Európskej komisie (EK) na Slovensku. Zelená transformácia európskeho priemyslu a nástroje, ktoré zabezpečia klimatickú neutralitu boli v uplynulých rokoch jednými z kľúčových priorít EK. Pandémia koronavírusu, ktorá ochromila jednotlivé ekonomiky sveta či vypuknutie vojnového konfliktu na Ukrajine však môžu plnenie vytýčených cieľov značne skomplikovať. Kľúčovou otázkou posledných dní je to, akým spôsobom zabezpečiť energetickú bezpečnosť a nezávislosť EÚ a jednotlivých členských štátov. *„Žiaľ, Slovensko patrí ku krajinám, ktoré sú najviac závislé od ruských dodávok ropy (100%) a plynu (85%). Európska únia má vo svojich krokoch voči Rusku plnú podporu európskych zamestnávateľov, avšak je nutné zdôrazniť, že surovínová a energetická bezpečnosť únie a jej členských krajín musí byť prioritou – v opačnom prípade hrozí kolaps priemyslu v mnohých členských štátoch – Slovensko by nebolo výnimkou,*“ upozornil v tejto súvislosti tajomník RÚZ a člen EHSV, Martin Hošťák.

Nástrojov ako zvýšiť energetickú bezpečnosť EÚ je pritom podľa neho viacero, či už ide o spoločné obstarávanie surovín v rámci únie, diverzifikácie energetických, a zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energie. *„Miera závislosti Slovenska od ruských dodávok plynu a energií sa postupne znižuje – v súčasnej situácii je kľúčové toto tempo zvýšiť. Možností je viacero, či už ide o dekarbonizáciu priemyslu, znižovanie spotreby domácností, prechod na obnoviteľné zdroje energií, renovácie domov a výstavba energeticky úspornejších budov alebo aj predĺžene životnosti jadrových elektrární,*“ uviedla generálna riaditeľka sekcie Plánu obnovy a odolnosti SR, Lívia Vašáková. Člen EHSV a predseda Slovenského odborového zväzu zdravotníctva a sociálnych služieb Anton Szalay v tejto súvislosti zdôraznil, že: *„Ceny energií i pohonných hmôt v ostatnom období radikálne stúpili, cenu bude pritom ďalej hnať nahor aj situácia na Ukrajine. Zvyšovanie cien sa dotkne všetkých bez rozdielu, priemyslu i domácností. Je preto nevyhnutné prihliadať aj na sociálne aspekty, ktoré energetická kríza prináša a nájsť efektívne riešenia pre zachovanie funkčného zdravotníctva i podporných opatrení na riešenie hroziacej energetickej chudoby.*“

Účastníci diskusie sa tiež zhodli na potrebe prehodnotenia Zelenej dohody EÚ. Potrebné je podľa nich diskutovať aj o možnosti zaradenia jadra medzi stále tradičné zdroje energie, alternatívou budúcnosti môže byť podľa nich aj vodík. Zamestnávatelia považujú jadro za rozumný kompromis – ide podľa nich o environmentálne udržateľný, stabilný, predvídateľný a cenovo priaznivý zdroj energie, ktorý navyše významne prispieva k napĺňaniu dekarbonizačných cieľov Slovenska a EÚ. *„Ruka v ruke s ďalšími krokmi EÚ musí ísť i výraznejšia podpora do oblasti vzdelávania a inovácií – napríklad na Slovensku máme v súčasnosti akútny nedostatok jadrových technikov a špecialistov – tieto študijné odbory u nás dokonca ani nie je možné študovať. Práve podpora vzdelávania a inovácií predurčia budúcnosť Európy a to, ako vopred vytýčené ciele, do ktorých, žiaľ, zasiahli externé faktory, nakoniec zvládneme,*“ uzatvoril člen EHSV a, bývalý rektor Slovenskej technickej univerzity a bývalý prezident Slovenskej rektorskej konferencie, Vladimír Bálaš.